

DIVADELNÍ DĚČÍN 1

ZPRAVODAJ CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKY
AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO A HUDEBNÍHO DIVADLA

15. května 2008

DRUHÝ DĚČÍN S NADŠENÍM JEŠTĚ VĚTŠÍM

Poetické přivítání ředitele Městského divadla Děčín Petra Michálka

Třebíč a Děčín dělí
283,3 kilometrů
za normálních okolností
jednou za rok
už podruhé
je to však mnohem blíž
a není to tím
odkud kam jedete
ale tím
proč a za kým tam jedete
tato přehlídka je nenormální
okolnost
k pohledání
jen se nepřehlížet
ale získat přehled
být si blíž
snad to vyjde
těším se
a vy?

G. Gorin:

Thyl Ulenspiegel

DS Masarykova gymnázia Vsetín

režie: Miroslav Urubek

BEZBŘEHÁ SVOBODA TAKÉ NENÍ DOBRÁ

Rozhovor s režisérem Miroslavem Urubkem

Co vás vedlo k vybrání zrovna této Gorinovi hry?

No, ta otázka není vlastně moc směřovaná na mě, protože tu hru si vybrali herci sami. V užším výběru jsme měli pět titulů a když přišli s tím, že by to měl být Thyl, tak jsem se zalekl, protože se jedná o velikou inscenaci o velkém počtu lidí. Navíc mi přišlo, že téma, o kterém by se mělo hrát je už trochu po sezóně. Že téma svobody a nesvobody je téma, které čas už odvál, a že tato generace se cítí nesmírně svobodná. Když jsme později debatovali proč toto téma, tak jsem zjistil, že i oni žijí v jistém pocitu nesvobody, pramenícím možná z toho, že chybí jasný řád, jasné ukotvení současného světa, kdy, řekněme jakési morální hodnoty dostávají na frak. Z toho vyplývá taková bezbřehá svoboda, která také není dobrá.

Na scéně je opravdu spoustu postav, jak se dá urežirovat taková masa lidí?

Vlastně ani nevím. Snad to vypadá organizovaně, a snad to pro diváka funguje. Určitě je to nejnáročnější ve fázi vzniku, kdy se nejdřív musí udělat základní věci, které běží v základních dialogích, a potom dosazovat ostatní. A čím lépe funguje právě souhra v předu a čím víc jsou nadšeni z toho, jak vypadá výsledný tvar, tak to motivuje i další. Odvíjí se to od zaujetí sólistů a následně potom přichází i řekněme kázeň, vztřícnost, pokora a odevzdání věci i u ostatních. Takže jakýmsi principem „nabalování“ se kázeň upevňuje sama.

Stává se vám často, že by jste hráli „přesilovku“?

Po pravdě řečeno ne. Zatím nemohu říct, že bychom někdy takto hráli.

A cítil jste tedy nějaký rozdíl?

Nevím, jestli to bylo dáno počtem lidí, ale dneska jsem z nich cítil pocit veliké odpovědnosti, která herce do jisté míry svazovala. Ale nepřikládám to tomu, že by chtěli za každou cenu urvat těch méně diváků a přetáhnout je na svoji stranu. Spíše bych řekl, že šlo o pocit zodpovědnosti, který plynul z toho, že jsou přece jenom na národní přehlídce

-ad-

NADČASOVÝ PŘÍBĚH OČIMA STUDENTŮ

Divadelní soubor Masarykova gymnázia Vsetín nastudoval pod vedením Miroslava Urubka hru Grigorije Gorina Thyl Ulenspiegel. Tato hra byla napsána v určitých společenských kontextech a v 70. a 80. letech se u nás hodně hrála. Občas byla dokonce i zakázána, protože historická alegorie o boji flanderských vlastenců (Gézů) proti Španělům v čele s Filipem druhým, do jejichž područí Flandry spadaly a kteří je utlačovali, v kontextu ruské okupace Československa vyznívala aktuálně. Zrození hrdiny - Thyla Ulenspiegla, který se vrátí vždy, když lid bude potřebovat, zavánělo nadějí, že tak tomu bude i u nás.

Tyto souvislosti dnes sice odpadají, ale přesto je příběh nosný, neboť jeho poslání je nadčasové. Početný studentský soubor vypráví příběh zaujatě a je vidět,

že si mladí lidé vzali téma za své. Nejlépe se jim daří v těch případech, kdy jdou za sebe a ve znaku prezentují i starší postavy. Jmenujme především Thyla Ulenspiegla Maxima Kratochvíla, Thylova otce Klaese Jiřího Stachy či Thylovu matku Soetkinu Anny Koňářkové. Naopak tam, kde se studenti snaží vytvářet dramatické postavy a jdou do emocí a expresí (především Jan Holec - rybář Iost, Adam Vyškovský - král Filip), vyprávění příběhu už tak přesvědčivě nefunguje. Problematické jsou v druhé polovině scény s vojáky, kteří jsou zobrazeni karikaturně. V této části inscenace už se nevystačí s výše zmíněným znakem a s tím, že jdou mladí lidé za sebe, ale je potřeba jednat a budovat situace. To se ne vždycky daří a tak se v této části celek inscenace poněkud rozpa-

dá a působí zdlouhavě. S tím souvisí fakt, že zatímco v první polovině je více písniček, jejichž interpretace je velmi silnou stránkou vsetínského souboru a posiluje kolektivního ducha příběhu, v druhé polovině autor předlohy už bohužel v tomto směru tolik možností nenabízí. Velmi dobré jsou kostýmy, pěkné a odpovídající je i scénické řešení prostoru, jen přestavby jsou v některých momentech trochu nešikovné a retardující a dekorování základu především u Filipova dvora celkem zbytečné. Naopak nejlepší přestavby jsou ty, které se dějí přeskupením davu lidí.

Přes všechny výše uvedené připomínky je ale především třeba zdůraznit, že vsetínský soubor v čele s režisérem Miroslavem Urubkem odvedl vskutku úctyhodnou práci. **-naex-**

JAN CÍSAŘ: CO JSEM TO VIDĚL

Na inscenaci textu Grigorije Gorina Thyl Ulenspiegel, kterou jsme zakončili první část přehlídky, mě už při prvním zhlédnutí v Karlovině zaujaly dvě věci. Za prvé, že je to pokus o „velkou činohru“. Už dramaturgická volba nastavila ukazatel tímto směrem. Neboť v tom příběhu Thyla je za odbojem Vlámů proti španělskému útlaku samozřejmě ukryto téma, jež od renesance utváří „velkou činohru“: člověk v dějinách. To jest člověk jako tvůrce dějin a zároveň oběť mechanismu, jímž se dějiny vyvíjejí, aniž by braly na cokoli a kohokoli v úvahu. Z toho potom roste šance napsat a zahrát to, co bychom mohli nazvat historickou freskou s množstvím postav rozvinutou dějem do řady odboček; to, co tak skvostně uměl ve svých historických dramatech Shakespeare, co psal Schiller, zejména svým Valdštejnem, k čemu se přihlásili romantikové a o co se třeba Drahomírou nebo Kutnohorskými haviři snažil J.K.Tyl. Dnes už se tato „velká činohra“ skoro vůbec nehraje a to větší obdiv si zaslouží DS Masarykova gymnázia ze Vsetína, že se rozhodl touto cestou jít.

Ono by to ale vůbec nešlo, kdyby tomu, co hrají, členové tohoto studentského kolektivu neuvěřili a nevzali to s plnou vážností za své. Což je to druhé ale z hlediska důležitosti vlastně první, co mne na této inscenaci přitahuje. Gorinova hra je

hra „perestrojková“, kterou jsme v době jejího vzniku interpretovali především jako zápas proti útlaku za svobodu; u nás potom ještě navíc jako odpor proti okupantům vnucujícím okupovaným svou vůli a svou víru. Ten mladý vsetínský kolektiv nehraje „proti“ ale „pro“: Staví se vším – srdcem i rozumem, nadšením i intelektuální analýzou za velké pozitivní hodnoty, na jejichž vrcholu je svoboda. To představení – to jest to, co se rodí v kontaktu s divákem, co jde přes rampu jako sdělení a co divák oslovuje – je touto silou prodchnuto a všechno na jevišti se nese v tomto duchu. Tam, kde text dává předpoklady k takovému kolektivnímu sdělení, je také představení nejpůsobivější a inscenace si nejpřesněji nachází svůj styl, jež bychom mohli nazvat demonstrativním. Mladí herci totiž ukazují, demonstrují svůj postoj k těmto hodnotám i k tomu, co je křiví a ničí. Z této vážné zánícenosti pro smysl tohoto typu divadla roste i ansámblovost, která znamená společné vědomí všech o tom, co hrají a proč to hrají, přesnou souhru a také fungující organizaci, která v takové vskutku „velké činohře“ je prvním podstatným předpokladem k tomu, aby scénování bylo kvalitní.

Tím také říkám, že ta vsetínská inscenace taková je. Má samozřejmě své meze dané tím, že ji hrají mladí nezkuše-

ní divadelníci. Ale to je v tomto případě druhořadé. Jsou-li Divadelní Třebíč a Děčín přehlídkou amatérského činoherního divadla, pak tato inscenace ukázala jednu základní tvář tohoto druhu divadla, která z něj zhruba od poloviny 18. století učinila záležitost spoluformující ideologický, politický a zajisté i divadelní život společnosti; u nás v míře nejvyšší. A dále: v době kdy se studentské divadlo přechásto a hodně vzpírá všem konvencím, jež platí pro činohru vůbec a pro tuto její podobu u má minimální pochopení, je to skoro zázrak, že takhle někdo dělá amatérské divadlo se studenty. Ten někdo se jmenuje Miroslav Urubek, režisér a pedagog, kterému – kdybych mohl – bych za tuto práci dal diamantového Tyla kříženého se smaragdovým Komenským.

Neboť tato divadelní kvalita má v sobě cosi víc, čemu se vždycky úporně a tvrdošíjně vzpírám, protože divadlo má být divadlo a nic víc a nic méně. Ale ta kultivace divadlem k chápání toho, čím kultura, umění přesahuje denní obzor praktických a pragmatických úkonů – tedy funkce výchovná, vzdělávací, osvětová realizovaná ovšem přes vlastní divadelní aktivitu a zážitek je tu díky tomu zásadní, hluboká a nenásilná, že si zaslouží aby (byť jmenována poslední) byla oceněna na prvním místě.

Jan Císař

AMATÉRSKÁ SCÉNA DO KAŽDÉ DIVADELNÍ RODINY

Amatérská scéna je dvouměsíčník pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu. V roce 2008 vychází již 54. ročník. Časopis přináší amatérským divadelníkům a recitátorům informace o tom, co se v amatérském divadle událo, poskytuje jim servis zejména v oblasti dramaturgické, legislativní, technicko-organizační aj., zprostředkovává zkušenosti ze života souborů a zajišťování jejich existence, reflektuje zahraniční dění a zkušenosti, monitoruje činnost souborů a připomíná jejich výročí, včetně jubileí tvůrčích osobností etc., etc.

V příloze d'ARTAMAn se divadelníci dozvídají o tom, co se bude dít, kdy a jak. Nalézají v ní propozice přehlídek, vzdělávacích a dalších divadelních akcí a přihlášky na ně. Časopis zavedl v roce 2000 Repertoárovou přílohu, v níž bylo do konce minulého roku otištěno 51 vybraných, jevišti prověřených textů divadelních her, doplněných dramaturgickými pendanty, upozorňujícími na jejich kvality, respektive úskalí, která je při inscenování třeba překonávat. V příštím roce časopis zamění repertoárovou přílohu za odbornou. Čtenářům se jejím prostřednictvím dostane do rukou český dosud nevydaná publikace Jána Za-

varskeho Kapitoly ze scénografie, která je pomůckou přesahující svůj název, nejméně do oblasti dějin divadla a svým způsobem i do divadelní režie.

To vše a mnoho jiného, včetně bohaté obrazové části vytváří z Amatérské scény jediný nejucelenější informační prostředek o amatérském divadelním dění v ČR. Vychází 6 x ročně. Roční předplatné činí stále pouhých 240,- Kč, od roku 2009 to bude 360,- Kč. Kdo si zajistí předplatné letos i pro rok následující, porídí je za nezměněnou stávající cenu.

Amatérská scéna by neměla chybět v žádné divadelní rodině!

VYUŽIJTE NEJRYCHLEJŠÍHO A NEJLACINĚJŠÍHO ZPŮSOBU ZAJIŠTĚNÍ PŘEDPLATNÉHO: ZDE NA PŘEHLÍDCE U STÁNKU S DIVADELNÍ LITERATUROU.

Kontaktní adresa redakce:
NIPOS-ARTAMA
redakce Amatérské scény
P. O. BOX 12 / Blanická 4
120 21 Praha 2
tel. 221 507 956-7, 603 584 489
e-mail: mistr@nipos-mk.cz

Zpravodaj XVII. celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Třebíč / Divadelní Děčín 2008. Redakce: Lucie Nálevková, Lenka Novotná, Adam Doležal, Jan Hnilička, David Slížek. Fotografie: Ivo Mičkal. Vydává MKS - Městské kulturní středisko Třebíč. Náklad 200 výtisků.

NAJDĚTE 12 ROZDÍLŮ!

Pokuste se najít, čím se tyto dvě fotografie liší, a dejte nám vědět do redakce Zpravodaje. Správné tipy odměníme!

DNES

ČTVRTEK 15. KVĚTNA 2008

13.30-13.45 Slavnostní zahájení celostátní přehlídky Divadelní Děčín

13.45-15.15 SAMOHANA Hradec Králové - Josef Tejkl: Asteroid Bejček

18.00-19.00 Rozborový seminář (Asteroid Bejček)

19.00-20.55 DS Kroměříž - Eric-Emmanuel Schmitt: Manželské vraždění

22.00-23.00 Rozborový seminář (Manželské vraždění)

ZÍTRA

PÁTEK 16. KVĚTNA 2008

10.00-11.45 Divadlo Duha Polná - B. Hrabal, P. Vaněk: Ostře sledované vlaky

13.30-14.20 Studio Divadla Dagmar a pedagogické školy Karlovy Vary - Sofokles, Jean Anouilh: Antigoné

15.30-17.30 Rozborový seminář (Ostře sledované vlaky, Antigoné)

17.30-18.45 SemTamFór Slavičín - D. Ruiz, F. Bettanin: Orgasmus bez předsudků

20.00-21.55 T.M.A. divadlo Terežín - Michael Cooney: Nájemníci pana Swana aneb Habaďura

22.00-22.15 Ohňostroj (Smetanova nábreží) - možno sledovat i z atria divadla

23.00-01.00 Rozborový seminář (Orgasmus bez předsudků, Nájemníci pana Swana)